

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 30 januari 2012 inzake het vervroegd uitrijden van mest (Kamerstuk 33 037, nr. 14).

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Peen

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
- II. Antwoord/Reactie van de minister/staatssecretaris

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

De leden van de fractie van de VVD zien af van het leveren van inbreng.

Inbreng van de leden van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de PvdA hebben met verbazing de brief van de staatssecretaris van EL&I van 30 januari 2012 gelezen waarin boeren wordt toegestaan twee weken eerder mest uit te rijden. Gezien de weersituatie die direct volgden op deze brief zou de conclusie moeten zijn dat er 0 kg mest vóór 15 februari jl. is uitgereden: er was immers sprake van vorst en/of sneeuw. Kan de staatssecretaris garanderen dat er geen mest is uitgereden in deze periode van vorst? Heeft de staatssecretaris daarop gehandhaafd? Wat gaat hij doen als omwonenden kunnen aantonen dat toch mest is uitgereden in deze periode? Is rekening gehouden met de milieueffecten van het eerder uitrijden van mest? Hoe hoog zijn de boetes als bij vorst toch mest wordt uitgereden? Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel boeren hebben aangedrongen op deze mogelijkheid en kennelijk te weinig mestopslagcapaciteit hebben. Hoe gaat de staatssecretaris afdwingen dat deze boeren per 1 januari 2013 wel voldoende opslagcapaciteit hebben?

Inbreng van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie willen nadere vragen stellen over de aankondiging van de staatssecretaris van EL&I (<http://www.agriholland.nl/nieuws/artikel.html?id=135059&prn=1>) dat de erkenning van kunstmestvervangers op zijn vroegst in 2014 kan komen. Dit staat juist centraal binnen het nationale milieubeleid. Ondernemers zijn momenteel volop bezig met de ontwikkeling van mest be- en verwerkingsinitiatieven. Graag een nadere toelichting hoe de staatssecretaris zorgt voor een optimale ontwikkeling van de technieken zodat deze zodra toestemming komt uit Brussel ook daadwerkelijk volop toegepast kunnen worden. Maar de leden willen ook een verklaring van de staatssecretaris hoe hij ruimte geeft voor de ontwikkeling van de reeds bestaande initiatieven.

Wat is de stand van zaken in het EU-traject rondom de kunstmestvervangers. Welk tijdspad volgt de staatssecretaris? Hoe gaat hij vorm en inhoud geven aan de toezeggingen uit de kabinetsvisie van 28 september 2011 waarin staat dat hij zich hard maakt voor een permanente voorziening voor mineralenconcentraat op bouwland? Beseft hij dat de in dezelfde brief genoemde verplichte mestverwerking wel als noodzakelijke randvoorwaarde een goede afzet in Nederland van mineralenconcentraat (stikstof kali) vereist, dit om de export naar het buitenland via mestverwerking financieel mogelijk te maken. Wat wordt het beleid in 2012 en 2013?

Tijdens de behandeling van de Mestvisie is ook gesproken over de stimulans die aan de gemeenten zal worden gegeven om ruimte te creëren voor mestverwerkingsinitiatieven. Voor de milieuvergunningen zal eenzelfde soort discussie volgen. Het gaat dan niet alleen om ruimtelijke aspecten, maar ook om vergunningtechnische aspecten. Het is goed dat die laatste hier direct bij betrokken worden. Het mag niet zo zijn dat men afspraken maakt en de pijlen richt op het snel tot stand brengen

van een nieuw systeem, terwijl de vergunningprocedure zodanig lang duurt dat deze een sta-in-de-weg wordt. Het is gedecentraliseerd beleid. Klopt het dat de regionale uitvoeringsdiensten (RUD's), hier in de toekomst direct bij betrokken kunnen zijn? Om de snelheid te betrachten die wij allen graag zien, zou het een en ander zelfs in aanmerking kunnen komen voor de Crisis- en herstelwet, maar dat hangt af van tempo, aard en schaal. Graag een reactie van de staatssecretaris.

De Mestvisie streeft naar een optimale afzet van mineralen van dierlijke oorsprong welke in Nederland de kortste kringloop is. Enkele initiatieven zoals het BedrijfsMineralenPlan en export door grensboeren voldoen aan de beleidslijn zoals verwoord in de Mestvisie. Is de staatssecretaris bereid om deze initiatieven te blijven toestaan tot het moment dat de meststoffenwet is aangepast aan de beleidslijn Mestvisie?

Het besluit om eerder uit te rijden kan, mits de bepalingen van het Besluit gebruik meststoffen wordt gehanteerd, milieukundig verantwoord gebeuren zo meldt de staatssecretaris. Eén van de voorschriften is dat het verboden is om mest toe te dienen, indien de bodem geheel of gedeeltelijk is bevroren, geheel of gedeeltelijk met sneeuw is bedekt of indien de bovenste bodemlaag met water is verzadigd. Echter voor besneeuwde en bevroren grond geldt het verbod niet voor vaste mest op grasland met een beheersregime. Het gebruik van vaste mest moet dan wel onderdeel zijn van het beheersregime. Waarom dit verschil zo vragen de leden van de CDA-fractie? Graag een nadere duiding.

Is het advies van Commissie van Deskundigen Meststoffen (CDM) over de effectiviteit van grondontsmetting, welke waarschijnlijk de mineralisatie en nitrificatie beperkt en daarmee de uitspoeling van nitraat, in vergelijking met de teelt van een vanggewas al beschikbaar?

Klopt het dat de aan Texel gegeven vrijstelling (per 1 januari 2010) om drijfmest te gebruiken als anti stuifdek het gehele jaar mag plaatsvinden? Immers stuiven de gronden waar geen gewas op staat bij harde wind in alle jaargetijden en zeker in de herfst, winter plus het vroege voorjaar. Graag reactie van de staatssecretaris.

Wat betreft bestaand gebruik zijn de leden van de CDA-fractie het eens met de lijn dat gebruik dat op 31 maart 2010 plaatsvond doorgang te laten vinden, omdat uit Aerius blijkt dat de stikstofdepositie veroorzaakt door veehouderijbedrijven vanaf 2004 geen afbreuk heeft gedaan aan de daling van de stikstofdepositie. De staatssecretaris is bereid om deze redenering door te zetten voor de Vogelrichtlijngebieden. De staatssecretaris meldt dat hij samen met de provincies met deze voorgestelde wijziging van de stikstofvoorziening in artikel 19kd van de Natuurbeschermingswet 1998 werkt aan het oplossen van de problematiek rondom bestaand gebruik. Wanneer komt er duidelijkheid op dit punt? Als het wordt uitgevoerd, op welke wijze gebeurt dit dan? Op welke termijn worden er bepalende uitspraken hierover verwacht? In het verlengde hiervan nog een vraag. In het algemeen overleg van 24 januari jl. is aan de staatssecretaris de vraag gesteld of het uitrijden van mest vergunningplichtig is in verband met de uitspraak van de Raad van State op een besluit van de Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. Kan hij duidelijkheid op dit verschaften richting de ondernemers? Want welke landbouwkundige handelingen vallen nu wel of niet onder bestaand gebruik? Wanneer landbouwgrond van eigenaar wisselt, vervalt dan bestaand gebruik? Lost de hier voorge-noemde oplossing ook deze problematiek op?

Inbreng van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben met verbazing kennis genomen van het besluit van de staatssecretaris van EL&I om op het laatste moment toch toestemming te verlenen voor het vervroegd uitrijden van mest op het land. Waarom is dit besluit genomen, en waarom op dit tijdstip, namelijk twee dagen voordat de periode voor het mest uitrijden begon? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren constateren dat de staatssecretaris zegt dat het vervroegd uitrijden van mest, onder de gebruikelijke voorwaarden dat er geen mest mag worden uitgereden op een bevroren of besneeuwde bodem, milieukundig verantwoord kan gebeuren, en zij vragen om een wetenschappelijke onderbouwing van deze stelling. Bodem, oppervlakte- en grondwater in Nederland hebben ernstig te lijden onder het enorme mestoverschot uit de bio-industrie dat op het land gedumpt wordt. Nederland voldoet al jaren niet aan de vereisten van de Nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water, kan de staatssecretaris dat bevestigen? Is hij van mening dat het verlengen van het seizoen waarin mest kan worden uitgereden ten goede komt van het wel halen van deze milieudoelstellingen? Zo nee, hoe is dit besluit dan te verantwoorden?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren constateren dat het besluit van de staatssecretaris om eerder het uitrijden van mest toe te staan, tijdens een periode waarin het in Nederland erg koud was en er veel sneeuw was gevallen, heeft geleid tot een grote inzet van de politie om te controleren of de voorwaarden voor het uitrijden van mest wel werden nageleefd. De bodem was in grote delen van het land in deze periode bedekt met sneeuw, of bevroren, kan de staatssecretaris dat bevestigen? Kan hij de kosten voor de extra handhavinginspanning die door dit besluit geleverd moest worden uiteenzetten, zowel door de politie als door de nieuwe Voedsel en Warenautoriteit? Zo nee, waarom niet? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben verschillende berichten in de media voorbij zien komen over geconstateerde overtredingen van het Besluit meststoffen. Kan de staatssecretaris aangeven hoeveel overtredingen van dit Besluit in de afgelopen twee weken zijn geconstateerd, en welke sancties hierbij werden opgelegd? Had de staatssecretaris niet kunnen voorzien dat het vroeger openen van het uitrijdseizoen, zeker onder deze weersomstandigheden, tot onaantoonbare milieubelasting zou leiden? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom heeft hij dan toch dit besluit genomen?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen de staatssecretaris om de regels met betrekking tot het uitrijden van vaste mest uiteen te zetten wanneer er sprake is van een beheerovereenkomst. LTO stelt dat het uitrijden van vaste mest op bevroren grond toegestaan is wanneer er sprake is van een beheerovereenkomst, bijvoorbeeld in het kader van weidevogelbeheer (Nieuwe Oogst, 01-02-2012). Kan de staatssecretaris aangeven of dit klopt, en op grond van welke wetenschappelijke onderbouwing dit dan wel toegestaan zou zijn? De reden dat mest niet op bevroren grond mag worden uitgereden is het risico op uitspoeling, kan de staatssecretaris dat bevestigen? Dit risico is toch niet kleiner in gebieden met een beheerovereenkomst? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren krijgen graag een heldere uitleg met een wetenschappelijke onderbouwing van de regels hierover.

Graag krijgen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren ook een reactie op het oordeel van de Raad van State dat het uitrijden van drijfmest in Natura 2000-gebieden vergunningsplichtig is, zoals blijkt uit haar uitspraak over de Eilandspolder waarbij de Stichting Open Polders in het gelijk is gesteld. De Raad van State heeft geoordeeld dat het uitrijden van drijfmest in het Natura 2000-gebied een activiteit is die de kwaliteit van het beschermde habitatype veenmosrietland kan verslechteren. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland hebben hier niet handhavend

tegen opgetreden, hoe beoordeelt de staatssecretaris dat? Welke consequenties heeft de uitspraak van de Raad van State naar de mening van de staatssecretaris voor andere Natura 2000-gebieden in Nederland, omdat gebleken is dat ruim driekwart van de Nederlandse Natura 2000-gebieden een te hoge belasting van stikstof kennen?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben uit de media begrepen dat de staatssecretaris in Brussel nu al zijn eerste blauwtje heeft gelopen in het mestdossier. Het gebruik van mineralenconcentraat als kunstmestvervanger mag pas op zijn vroegst in 2014, zo heeft de Eurocommissaris van Milieu aangegeven. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben vanaf de aankondiging van de nieuwe mestaanpak van de staatssecretaris steeds gewezen op de afhankelijkheid hiervan van toestemming van Brussel, en op het feit dat het niet voor de hand lag dat een land dat de Europese richtlijnen op het gebied van mest al jaren aan zijn laars lapt, nu volop medewerking zou krijgen aan een plan dat geen enkele wetenschappelijke onderbouwing heeft. In Wanroij zou de staatssecretaris hebben gezegd dat «we het moeten doen» met de ontstane vertraging (Boerderij, 07-02-2012). De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden dat een wat laconieke reactie, en willen er op wijzen dat de mestaanpak van de staatssecretaris in zijn geheel rust op het geaccepteerd krijgen van het mineralenconcentraat als kunstmestvervanger, kan de staatssecretaris dat bevestigen? In 2015 zullen zonder wijziging van het beleid zowel de dierproductierechten als de melkquota verdwijnen. Dat leidt, volgens voorspellingen van wetenschappers en experts op dit gebied, tot een nog verdere toename van de intensieve veehouderij en melkveehouderij in land, en dus tot een nog groter mestoverschot, kan de staatssecretaris dit bevestigen? Deelt hij de mening dat het nieuws uit Brussel dat er pas in 2014 duidelijkheid komt over de erkenning van het mineralenconcentraat als kunstmestvervanger, ertoe noodzaakt dat de mestproductieplafonds in ieder geval nog een aantal jaren in stand gehouden zullen moeten worden? Veel veehouders anticiperen nu al op het loslaten van de mestproductieplafonds door het bouwen van grotere stallen. Wanneer in 2014 blijkt dat Brussel geen toestemming geeft voor het gebruiken van mineralenconcentraat als kunstmestvervanger hebben deze boeren deze investeringen voor niets gedaan, omdat zij dan alsnog, op het laatste moment, geconfronteerd zullen worden met het in stand houden van het mestproductieplafond, en dus hun veestapel niet zullen kunnen uitbreiden. Kan de staatssecretaris bevestigen dat deze situatie zeker niet uitgesloten zal zijn? Deelt de staatssecretaris de mening dat zowel het milieu als de veehouders al op dit moment gebaat zijn bij duidelijkheid hierover? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren constateren dat de staatssecretaris weer eens boeren met een dooie mus blij maakt, door onrealistische verwachtingen te wekken bij boeren, zonder wetenschappelijke onderbouwing hiervoor, en krijgen hierop graag een reactie. De realiteit is dat de Nederlandse veestapel nu al veel te groot is om de milieudoelen te kunnen behalen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren roepen de staatssecretaris op deze realiteit onder ogen te zien en nu maatregelen te nemen om de veestapel terug te brengen. Kan de staatssecretaris bevestigen dat Eurocommissaris Potocnik van milieu tegen hem heeft gezegd dat Nederland er goed aan doet om zich in het nieuwe mestbeleid meer te richten op preventieve maatregelen om stikstof in de veehouderij te verminderen, en dat end-of-pipe maatregelen alleen niet voldoende zullen zijn? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren doen deze oproep al jaren aan het kabinet, en zijn dan ook benieuwd wat de staatssecretaris de Eurocommissaris heeft geantwoord? Op welke manier is de staatssecretaris van plan om aan deze oproep te voldoen? Deelt hij de mening dat de huidige aanpak van de staatssecretaris zich alleen richt op end-of-pipe maatregelen, en dat het dus nu al duidelijk moet zijn voor het kabinet dat Brussel hier niet mee akkoord zal gaan? Wanneer kan de

Kamer een nieuwe aanpak van het enorme Nederlandse mestoverschot tegemoet zien?

Ook de provincie Brabant heeft de staatssecretaris een dringende oproep gedaan om alles op alles te zetten om de milieudoelstellingen te halen. In delen van Brabant nemen de milieuproblemen toe en de provincie vreest dat deze trend doorzet. Om erger te voorkomen moet het beleid worden aangescherpt, zegt ook een gedeputeerde. De laatste versie van de milieurapportage veehouderij ziet deze gedeputeerde als een wake up call voor de staatssecretaris. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hopen dat deze cijfers, die laten zien dat de milieudoelstellingen nooit gehaald zullen worden met het huidige beleid, er inderdaad toe leiden dat de staatssecretaris inziet dat de omvang van de huidige veestapel al onhoudbaar is in dit land, en dat een uitbreiding ervan dus zeker niet mogelijk is, en krijgen hierop graag een reactie. Brabant roept de staatssecretaris wederom op om de mestplafonds niet af te schaffen. Op welke manier gaat de staatssecretaris hierop reageren? Hoe wil hij uitleggen aan deze door mest en ammoniakoverspoelde provincie dat hij niet bereid is om de problematiek onder ogen te zien en een realistische oplossing voor hun problemen aan te reiken?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zien dat de staatssecretaris het hoofdpijn-dossier dat mest al jaren vormt voor het ministerie nog lang niet heeft opgelost. Dat de aanpak die hij hiervoor vorig jaar presenteerde, nu al is ingehaald door de realiteit, en dat dit zowel het milieu en de natuur, als de veehouders zelf, in grote problemen brengt. Wanneer is de staatssecretaris bereid om toe te geven dat mestproductieplafonds een noodzakelijk instrument zijn? Hoelang wil hij veehouders tegen beter weten in nog valse hoop blijven bieden? Graag een reactie.